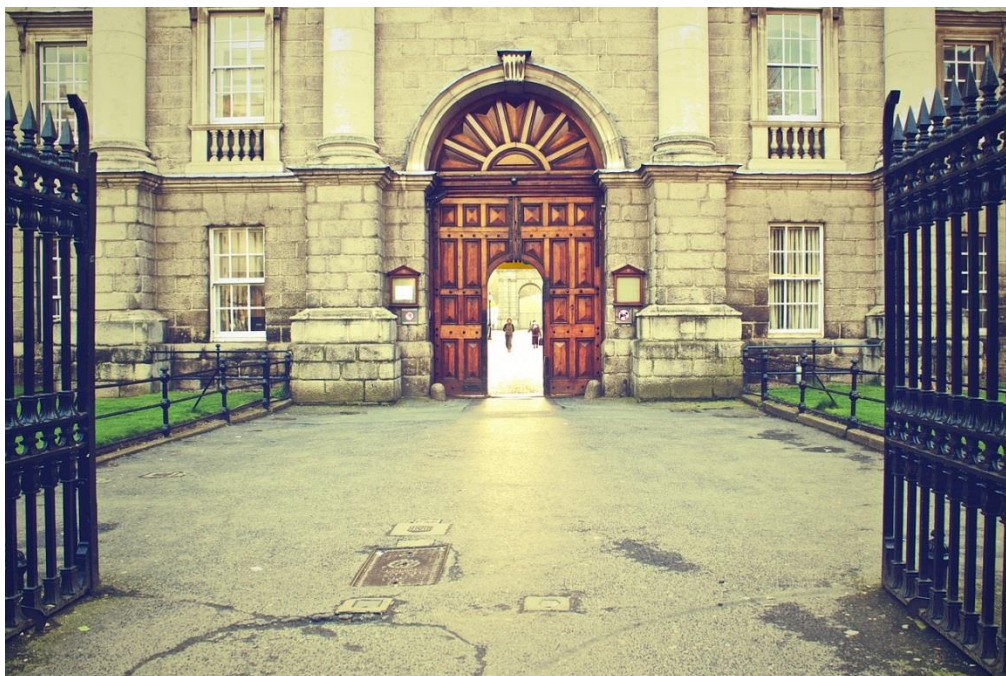

Studiehandledning

Pedagogikens idéhistoria

Höstterminen 2024

Bilden tagen av [Picography](#), licens under [Creative commons](#)

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet
Institutionen för pedagogik
och didaktik
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 54
www.edu.su.se

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

Välkommen till kursen **Pedagogikens idéhistoria**, (7,5 hp). Den ingår som obligatorisk kurs i masterprogrammet i pedagogik.

Kontaktuppgifter

Funktion	Namn	Adress
Kursgivande institution	Institutionen för pedagogik och didaktik	www.edu.su.se
Kursansvarig	Daniel Lövheim	daniel.lovheim@edu.su.se
Kursadministratör	Thérèse Nicander	therese.nicander@edu.su.se

Kursens innehåll

Kursen behandlar inflytelserika pedagogiska idéer och tanketraditioner om fostran, kunskap och bildning inom västerlandet från antiken till och med 1900-talet. Den tar också upp också dessa idéers påverkan på utformningen av utbildande institutioner och läromiljöer i Sverige och internationellt under samma tid. I kursen studeras även framväxten och förändringen av pedagogik som akademiskt ämne, från dess tidiga formering till 1900-talets mitt.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för centrala tankegångar i pedagogikens idéhistoria från antiken fram till 1960-talet.
- diskutera likheter och skillnader mellan skilda tänkare och tanketraditioner.
- reflektera över och analysera hur sociala och kulturella faktorer påverkar den pedagogiska idéutvecklingen.
- reflektera över och analysera i vilken mån och på vilka sätt pedagogiska idéer påverkar den pedagogiska praktiken.

Upplägg

Kursen går på halvfart (50 %). Den förutsätter ett aktivt och självständigt arbete av varje student. Arbetsformerna är föreläsningar, seminarier, enskilt arbete samt gruppdiskussioner.

Kursintroduktionen ges den 2/9, kl. 11-12 och sker i direkt anslutning till introduktionen av Masterprogrammet i pedagogik som ges kl. 10-11.

Föreläsningarna fungerar som introduktioner till speciella teman (4 st.) inom kursen.

Tema 1. *Traditionernas ok? – Utbildning och bildning under antik, medeltid och renässans*

Temat behandlar pedagogisk idéutveckling fram till slutet av 1500-talet med fokus på kopplingen mellan kunskap och makt, utbildning och politik, och framväxten av en lärdomstradition som ännu idag präglar vår föreställningsvärld. Vi kommer att dryfta några av pedagogikens och filosofins grundfrågor utifrån motsättningen mellan filosofer och sofister i den grekiska antiken; vi kommer att prata om uppkomsten av olika sekulära och religiösa bildningsinstitutioner som akademier, kloster, katedralskolor och universitet; vi kommer att diskutera hur relationen mellan lärare och elev, mellan kunskap, fostran och bildning, utvecklats och hur läsandet och skrivandets villkor förändrats genom seklen.

Tema 2. *Upplysningen – Pedagogik i modernitetens skugga*

Den moderna pedagogiken är avhängig idén om den förnuftiga och autonoma individen som fick sitt tydligaste uttryck i upplysningen. Den abstrakta individen fick dock i praktiken länge ett bestämt kön, en specifik hudfärg och klasstillhörighet. Via en rad figurer men framför allt begrepp som var centrala inom upplysningen (förnuft, frihet, autonomi, subjekt, historia och framsteg) ska vi diskutera den kluvenhet och dubbelhet som genomsyrade upplysningsprojektet och som än idag är närvarande i de olika tolkningar som vi gör avseende frihet, jämlikhet etc. och som genomsyrar de olika pedagogiska perspektiven.

Tema 3. *1800-talets pedagogiska idéhistoria – Folk(ut)bildningen mellan religiös fostran, politiskt uppvaknande och nationell mobilisering*

Temat behandlar framförallt hur idéer om en mer institutionaliserad utbildning och pedagogik för massorna växte fram i Sverige och övriga Europa under 1800-talet. I denna önskan om ökad folkuppfostran rymdes såväl tankar om en medborgarbildning präglad av upplysningens idéer som behovet av religiös fostran och stärkandet av en gemensam nationell identitet. Parallellt med denna förändring kvarstod ett gammalt system för utbildning av samhällets eliter, med läroverk och universitet för männen och privata alternativ för kvinnorna.

Tema 4. *1900-talet och pedagogikens vetenskapliggörande*

Under 1900-talet etablerar sig pedagogik som en disciplin genom tillkomsten av de första professorerna i ämnet, från 1910 och framåt. Under seminariet diskuterar vi villkoren för, kännetecknen på och konsekvenserna av den forskning som växte fram under 1900-talets första halva. Ett särskilt fokus läggs på kvantitativ pedagogisk forskning och mer precist framväxten av pedagogiskt relaterad intelligensforskning. I syfte att introducera hur detta ämne rent praktiskt kan studeras görs en övning i att söka i ett antal digitalt tillgängliga källtyper (SOU:er, dagstidningar och lärartidningar)

Seminarier ges fyra gånger på institutionen i anslutning till ovanstående teman. Institutionen för pedagogik och didaktik ligger på Frescativägen 54 (<http://www.edu.su.se/om-oss/hitta-till-oss>).

Enskilt arbete innebär inläsning av litteraturen och förberedelser inför seminarier. En obligatorisk skriftlig inlämningsuppgift ges efter halva kursen. Den bedöms formativt innan examinationen.

Litteraturen är uppdelad i en obligatorisk del och en valbar del där den senare ger möjligheter till fördjupning.

Bedömning och examination sker genom en individuell skriftlig uppgift. Att uppgiften är individuell innebär följande: Din text ska vara en självständigt skriven text, som du själv har författat. Den ska vara skriven på dator i ett sedvanligt program (som word, open office eller pdf), och vara *språkligt väl genomarbetad*. Citat och referat ska vara korrekt återgivna. I texten ska det alltså framgå att du satt dig in i och tillgodogjort dig kurslitteraturen, men också att du förmår föra ett självständigt och underbyggt resonemang kring de frågor som behandlas.

Plagiat

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, sk. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enskilda meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

Vad bedöms? Krav för godkänt betyg

Den avslutande examinationsuppgiften utgår alltid från kursens förväntade studieresultat och det som bedöms är följaktligen de förmågor du har visat prov på under kursen och som kommer till uttryck i examinationsuppgiften. Vid bedömningen tillämpas en sjugradig betygsskala. Det är viktigt att du som student är medveten om att texten inte kan bli godkänd om du inte följer givna instruktioner. För att kursen ska kunna godkännas, måste examinationsuppgiften uppnå lägsta betyget för godkänt dvs. *E*.

Betyget registreras i Ladok senast 15 arbetsdagar efter examinationsdatum. Om Du blir underkänd på den skriftliga examinationen gäller nedanstående.

Vad händer om man får betyget F eller Fx?

F och Fx är underkända betyg. För betyget F gäller omprov, för Fx ges komplettering inom två veckor efter att kompletteringsuppgift har meddelats av examinator, därefter gäller omprov.

Omexamination

Om du inte blir godkänd eller väljer att inte göra examinationen i anslutning till kursen så erbjuds senare tillfällen. Till dessa är det alltid **föranmälan** via mejl till kursadministratören. Observera att du aktivt måste anmäla dig i förväg för att vara med på en omexamination.

Betygskriterier

Examinationsuppgiften betygsätts utifrån en sjugradig målrelaterad betygsskala med graderna (i fallande ordning) A, B, C, D, E, Fx, och F. Den som har godkänts i prov (lägst betyget E) får ej undergå förnyat prov för högre betyg.

A Lärandemålen uppfylls utmärkt i alla delar genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt sätt har bearbetat, problematiserat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har rikligt med relevanta referenser.

Texten uppvisar mycket god disposition, mycket god språklig hantering samt mycket god referenshantering.

B Lärandemålen uppfylls mycket väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt och nyanserat sätt har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har rikligt med relevanta referenser.

Texten uppvisar god disposition, god språklig hantering samt god referenshantering.

C Lärandemålen uppfylls väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett tydligt sätt har redogjort för och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har relevanta referenser.

Texten uppvisar god disposition, god språklig hantering samt god referenshantering.

D Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har mestadels relevanta referenser.

Texten uppvisar acceptabel disposition, acceptabel språklig hantering samt acceptabel referenshantering.

E Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten kan ha innehållsmässiga brister som ändå bedöms vara godtagbara. Texten har mestadels relevanta referenser.

Texten uppvisar acceptabel disposition, acceptabel språklig hantering samt acceptabel referenshantering. Struktur och utformning av texten kan ha vissa brister, liksom språk och formalia, men är godtagbara.

Fx Lärandemålen uppfylls inte i sin helhet. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Studenten knyter i vissa delar av sin examinationsuppgift inte an till kurslitteraturen på ett tillräckligt sätt.
- Referenser saknas eller är felaktiga vid återkommande tillfällen.

- Någon del av texten är innehållsligt och/eller språkligt oklar eller behöver utvecklas.

F Lärandemålen uppfylls inte. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Instruktionerna för examinationsuppgiften har inte följts.
- Alltför stora brister finns i förståelsen av kursens innehåll.
- Kurslitteratur saknas eller används på ett alltför begränsat sätt.
- Språkanvändning och/eller disposition gör texten alltför svår att förstå.
- Referenser saknas i stor utsträckning.

Studentinflytande

Möjlighet till studentinflytande förutsätter kunskap om de kursplaner som kurserna är upplagda efter. Inom ramarna för kursplanernas mål och för den obligatoriska kurslitteraturen samt övriga aktiviteter som kursansvarig institution beslutat om, har varje seminariegrupp möjlighet att diskutera arbetsformer och innehåll i seminarier samt möten i studentarbetslagen, samt ge återkoppling i form av en utvärdering efter avslutad kurs.

Stöd i studierna

Om problem uppstår i dina studier, är det viktigt att Du på ett tidigt stadium underrättar den gruppansvarige läraren för att ni gemensamt ska kunna göra överenskommelser.

Studie-och språkverkstaden

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress <https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden>

Studera med funktionsnedsättning

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få särskilt pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om särskilt pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning>

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-post adressen studievagledare@edu.su.se. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.